

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Sosnowiec Borki

Kod krajobrazu: 24-341.13-128

Położenie administracyjne: Gmina Katowice, Powiat Katowice;
Gmina Sosnowiec, Powiat Sosnowiec; Gmina Mysłowice, Powiat
Mysłowice

Katowice, Warszawa

2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Kompleksy stawów na rzece Brynica w Sosnowcu. Dawne tereny poeksploatacyjne piaskowni, zrewitalizowane w kierunku wodnym. Obecnie teren sportowo-wypoczynkowy. (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Sosnowiec Borki
ID	243
Kod krajobrazu	24-341.13-128
Typ, podtyp krajobrazu	10e - Tereny sportowo-rekreacyjne
Typ rzeźby terenu*	C - Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu*	341.13
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Katowicka
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masywów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.1.n
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Bytomsko-Mysłowicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	69
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Środowiska zdewastowane o nieznanej tendencji rozwojowej
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.26
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Zagłębie Dąbrowskie
Położenie administracyjne	Gmina Katowice, Powiat Katowice; Gmina Sosnowiec, Powiat Sosnowiec; Gmina Mysłowice, Powiat Mysłowice
Powierzchnia (ha)	468,23

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wielkomiejski, tereny sportowo-rekreacyjne na granicy Sosnowca i Katowic. Obejmuje kompleksy sportowo-rekreacyjne: Park Tysiąclecia, Park im. Jana Fusińskiego oraz Kąpielisko Stawiki i Wake Zone Stawiki ulokowane na stawie Stawiki, w kompleksie stawów położonych w dolinie Brynicy i szopienicka Sahara. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się również dawna kolonia robotnicza Borki.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu, w zakresie kryterium unikatowości, ze względu na występowanie osiedla i zabudowania patronackiego w obrębie dawnej kolonii robotniczej Borki;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na wyjątkowo dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny osiedla robotniczego, występowanie cennego obiektu kulturowego: wieży wodnej w stylu secesji i modernizmu oraz wysokie walory estetyczne związane z dużym udziałem zieleni komponowanej.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Jednostka w dużym stopniu pokryta stawami po eksploatacji piasku, usytuowanymi w dolnych odcinkach dolin rzecznych Brynicy i Rawy, objętymi ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Szopienice-Borki". Obszar ten stanowi dogodne miejsce rozrodu wielu gatunków ptaków wodnych, wodno-błotnych i szuwarowych.

Walory kulturowe

Na terenie jednostki występują obiekty kulturowe, które świadczą o jej unikatowości, a które to zadecydowały o zaliczeniu jednostki do krajobrazów priorytetowych: wieża wodna w stylu secesji i modernizmu oraz dawna kolonia robotnicza Borki, w tym budynki mieszkalne z lat 1860-1870.

Fizjonomia krajobrazu

Krajobraz w dużym stopniu otwarty z licznymi stawami, częściowo z zielenią komponowaną. Dominantę krajobrazową stanowi wieża wodna, widoczna z trasy S86 (oś widokowa) oraz z ciągu wzdłuż stawu Borki. Krajobraz rozcięty jest linią kolejową łączącą Katowice z Sosnowcem oraz drogą krajową DK86. Malownicze wnętrza kameralne z widokiem na staw i groble - punkt widokowy na stawie Morawa, ale brak licznych możliwości ekspozycji czynnej.

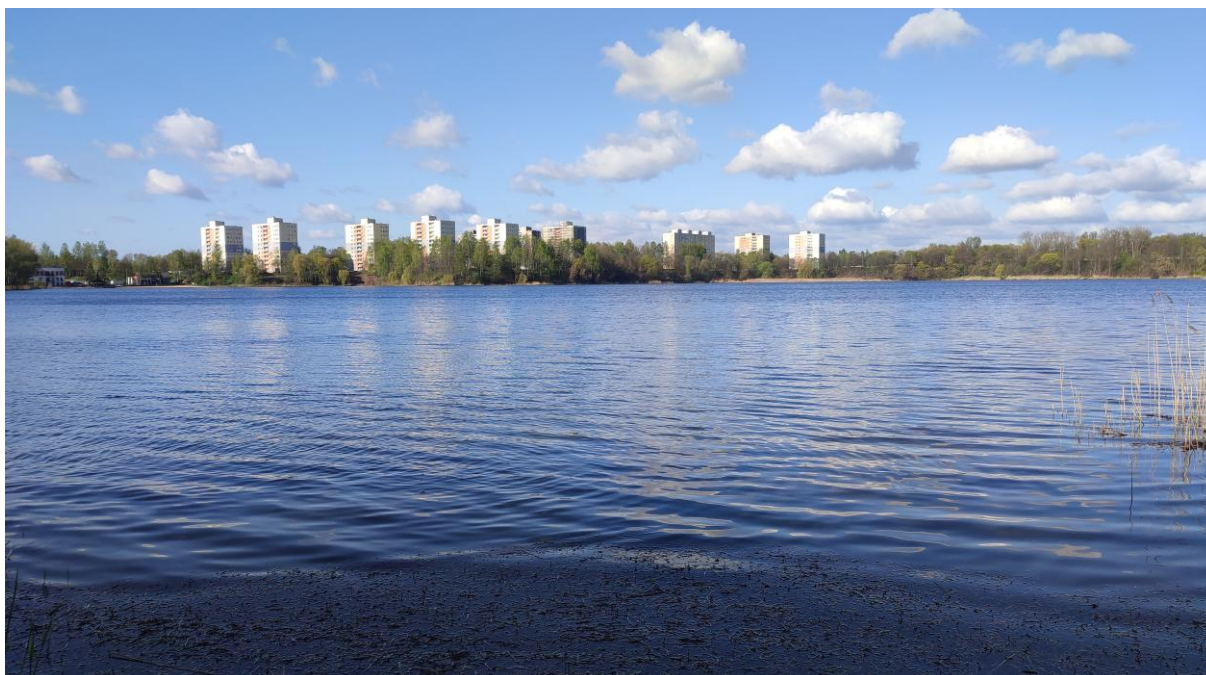
4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Kompleks stawów – Stawiki w Sosnowcu – miejsce do wypoczynku, rekreacji i sportu (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 2

Staw Morawa z widokiem na dzielnicę mieszkaniową bloków z wielkiej płyty (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 3

Staw Hubertus II. Półnaturalnie zarośnięte brzegi (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 4

Widok na staw Hubertus IV. (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 5

Widok z lotu ptaka na zespół stawów z groblą. Na drugim planie zabudowa osieli mieszkaniowych Sosnowca (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

